

THE CONTRIBUTION OF INDIVIDUAL INCOME TAX TO THE FORMATION OF PUBLIC FINANCIAL RESOURCES

CONTRIBUȚIA IMPOZITULUI PE VENIT AL PERSOANELOR FIZICE LA FORMAREA RESURSELOR FINANCIARE PUBLICE

SINGUREANU Olga, studentă, specialitatea: Finanțe și Bănci
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: singureanu.olga@ase.md

Abstract: *Personal income tax is an important fiscal instrument, it has distinct roles in generating public revenues and influencing the economic behavior of taxpayers. Professional documents and experience gained within public financial institutions highlight the importance of information extracted from the analysis of the contribution of personal income tax to the formation of public financial resources. In this context, public authorities use a variety of tools, both quantitative in nature, such as econometric models, and qualitative in nature, such as institutional evaluation. Proper understanding and careful analysis of the contribution of personal income tax to the formation of public financial resources are crucial for the formulation of future economic strategies. This topic emphasizes the importance of efficient tax administration. Wagner first defines "fiscal economics" as that part of the economy in which the state collects taxes and duties in order to form public financial resources.*

The tasks of the paper are to analyze the absolute and relative increases in personal income tax during the period and to estimate potential medium and long-term trends regarding the contribution of this tax to the formation of public financial resources. This study will analyze the contribution of personal income tax to the formation of public financial resources, with a focus on the trends observed in the Republic of Moldova for the period 2019-2023.

Key words: *personal income tax, financial resources, fiscal economics, tax administration, contribution*

JEL CLASSIFICATION: G0, H2, H240, H30

INTRODUCERE

Impozitul personal reprezintă un instrument fiscal important, are roluri distincte în generarea veniturilor publice și în influențarea comportamentului economic al contribuabililor. Prin eschivarea de la achitarea impozitelor, fiecare persoană fizică aduce un prejudiciu enorm bugetului public național, o mare problemă în relațiile dintre stat și cetățeni este lipsa încrederii parteneriale (Curjos, 2016). Obiectul investigat în acest studiu este contribuția impozitului pe venit al persoanelor fizice la formarea resurselor financiare publice în Republica Moldova, analizată în perioada 2019-2023.

Desigur, rolul cel mai important al impozitelor constă în acumularea resurselor necesare îndeplinirii funcțiilor și sarcinilor statului. Acest rol este exercitat prin intermediul sistemului bugetar al țării. Resursele financiare publice reprezintă mijloace bănești aflate la dispoziția administrațiilor publice (Moșteanu, 2005). Aceste resurse sunt destinate finanțării cheltuielilor publice, cum ar fi educația, sănătatea, infrastructura sau apărarea, contribuind la funcționarea statului și la creșterea bunăstării generale. Prin colectarea veniturilor fiscale, economia fiscală facilitează redistribuirea resurselor între diferite categorii sociale, reducând inegalitățile economice. Veniturile fiscale se instituie de către stat în virtutea suveranității sale financiare, în calitate de subiect de drept public. Aceste venituri se concretizează în impozitele, taxele și contribuțiile percepute la bugetul public, având caracter obligatoriu și nerestituibil. Ele prezintă prelevări legale din veniturile create de agenții economici și din veniturile populației, inclusiv în legătură cu deținerea de către acești subiecți a unor averi sau proprietăți impozabile (Hîncu, 2005).

Scopul acestei cercetări constă în analiza contribuției impozitului pe venit al persoanelor fizice la formarea resurselor financiare publice, cu accent pe tendințele observate în Republica Moldova pentru perioada 2019-2023.

Baza informațională utilizată în această cercetare include surse de date statistice furnizate de autoritățile fiscale și economice din Republica Moldova, disponibile pe platforme oficiale precum site-ul Serviciului Fiscal de Stat și cel al Ministerului Finanțelor.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

1. Analiza succintă a surselor bibliografice pe baza temei cercetate

După analiza surselor bibliografice utilizate: manuale, articole, resurse electronice publicate, autorul a stabilit sursele veridice de informare. Analiza situației actuale din domeniul impozitării veniturilor persoanelor fizice are o importanță semnificativă, deoarece reprezintă un factor de influență major asupra nivelului economic al țării în perioada respectivă.

2. Descrierea metodelor de cercetare utilizate

În scopul elaborării unei cercetări exacte, s-a studiat literatură științifică, s-au aplicat metodele de analiză cantitativă și calitativă, prin indicatorii de evaluare a nivelului, a dinamicii și analiza statistică a datelor colectate.

Analizând publicațiile științifice, impozitul pe venit reprezintă plata, care se stabilește în sarcina persoanelor fizice sau juridice, în funcție de veniturile acestora pe baza cotelor de impozit prevăzute de lege. Conform prevederilor Codului Fiscal, art 13, impozitul pe venit îl achită persoanele juridice și fizice rezidente ale RM, care desfășoară activitate de întreprinzător, desfășoară servicii profesionale sau cei care practică activitate profesională în domeniul justiției și în domeniul sănătății, care, pe parcursul perioadei fiscale, obțin venit din orice surse aflate în RM, precum și din orice surse aflate în afara Republicii Moldova (Berghe & Bulgac, 2021). Impozitul pe venitul persoanelor fizice se diferențiază în dependență de mărimea venitului și de starea socială a contribuabililor, fiind un instrument fiscal care poate adapta povara fiscală la capacitatea de plată a fiecărei persoane.

3. Rezultatele obținute

Analiza evoluției volumului impozitului pe venit al persoanelor fizice este semnificativă pentru elaborarea strategiilor economice viitoare. De aceea, autorul a examinat și sursele de date statistice privind executarea BPN în perioada anilor 2019 – 2023:

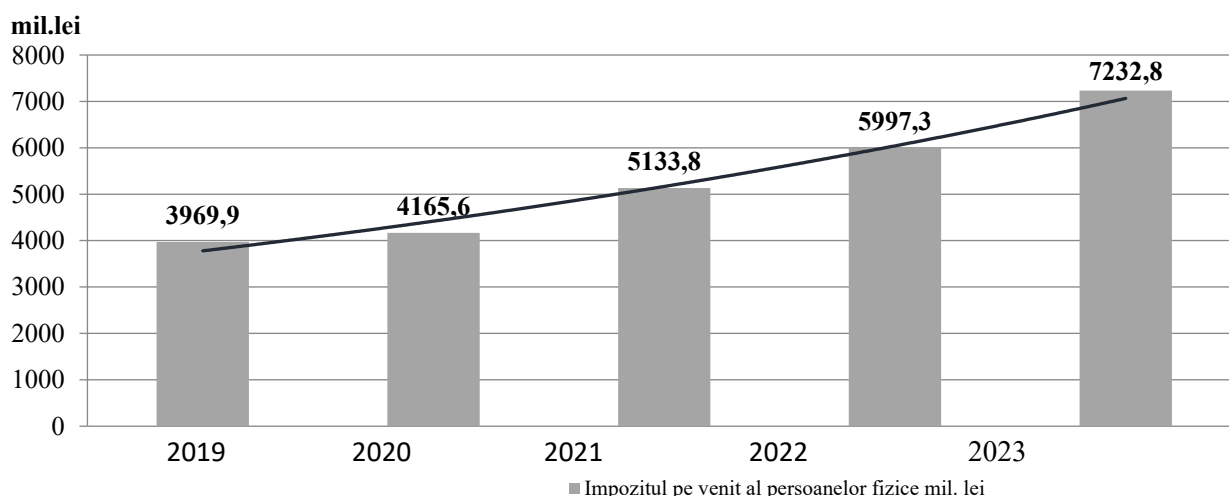

Figura 1. Evoluției volumului impozitului pe venit al persoanelor fizice în Republica Moldova în perioada 2019-2023 (mil.lei)

Sursa: elaborată de autor

Examinând evoluția volumului impozitului pe venit al persoanelor fizice, conform Figurii 1, autorul ajunge la concluzia că impozitul pe venit al persoanelor fizice a avut o creștere constantă din anul 2019 până în 2023. Tendința de creștere continuă a avut un rol semnificativ în consolidarea resurselor financiare publice. Creșterea absolută de 3262,9 mil. lei și cea relativă de 82,19 reflectă o majorare importantă a contribuției acestui impozit la formarea bugetului public național, iar acest trend de ascensiune poate fi explicat prin următorii factori: creșterea bazei impozabile prin venituri mai mari generate de populație, ceea ce a condus la colectarea sporită de impozite, introducerea unor reforme și tehnici fiscale noi.

Tabelul 1. Dinamica volumului impozitului pe venit al persoanelor fizice în Republica Moldova în perioada 2019-2023

Indicatori	2023/2019		2023/2020		2023/2021		2023/2022	
	Absolută, mil.	Relativă, %	Absolută, mil.	Relativă, %	Absolută, mil.	Relativă, %	Absolută, mil.	Relativă, %
Impozitul pe venit al persoanelor fizice mil. lei	3262,9	82,19	3067,2	73,63	2099	40,88	1235,5	20,6

Sursa: elaborat de autor în baza raportelor privind executarea Bugetului Public Național (Ministerul Finanțelor, 2019 – 2023)

Conform datelor prezentate în Tabelul 1, am constatat un dezechilibru în volumul impozitului pe venit al persoanelor fizice în perioada 2019 – 2023. Accentuez o tendință de creștere constantă, însă ritmul acesteia variază de la un an la altul. În raport cu anul 2020, creșterea absolută este de 3067,2 milioane, dar cea relativă de 73,63 %, ceea ce semnifică un adevărat progres economic pe parcursul a trei ani. În anul 2023 față de 2022, creșterea absolută este mai redusă, de doar 1235,5 milioane lei, cu o creștere relativă de 20,6 %, astfel observăm un decalaj redus a volumului. Putem deduce că, în pofida unei încetiniri în anul 2023, există o tendință generală de creștere a volumului impozitului pe venit al persoanelor fizice pe parcursul perioadei analizate.

Totodată, pe lângă utilizarea indicatorilor de dinamică, am introdus și indicatorii de structură asupra volumului de impozite pe venit al persoanelor fizice începând cu anul 2019 până în 2023, pentru aceasta am cercetat evoluția PIB-ului în perioada 2019-2023.

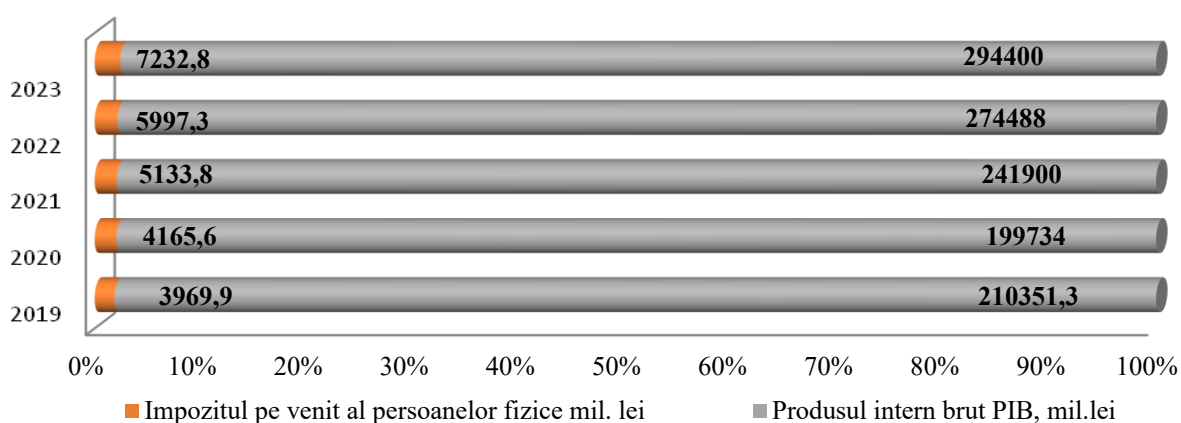

Figura 2. Ponderea impozitului pe venit al persoanelor fizice în PIB, %

Sursa: elaborată de autor în baza rapoartelor privind Produsul Intern Brut (Biroul Național de Statistică, 2019-2023)

Analizând ponderea impozitului pe venit al persoanelor fizice în Produsul Intern Brut (PIB) în perioada 2019-2023, deducem că are loc o creștere semnificativă de la 1,89 % la 2,46 % în acești ani. Această evoluție ne sugerează contribuția mai mare a veniturilor persoanelor fizice la formarea

resurselor financiare publice, prin creșterea salariilor, majorarea bazei impozabile, îmbunătățirea metodelor de evitare a evaziunii fiscale. O pondere mai mare a impozitului pe venit al persoanelor fizice în PIB indică o dependență tot mai mare a bugetului public de veniturile persoanelor fizice. Putem observa influența pandemiei (2020) – scăderea PIB-ului, dar în pofida acestui fapt, ponderea impozitului pe venit a crescut de la 1,89 % la 2,08 %. Diagrama respectivă accentuează importanța majoră a impozitului pe venit în formarea BPN, în special tehnica primordială a lui cuprinde echilibrul macroeconomic: PIB venit (redistribuit) = PIB cheltuieli (consum) afectând redistribuirea veniturilor, nivelul consumului și economisirii, guvernul poate menține sau restabili echilibrul dintre PIB venit și PIB cheltuieli, contribuind la stabilitatea macroeconomică. Abordarea echilibrată bazată pe dezvoltarea economiei prin colectarea eficientă a veniturilor fiscale poate contribui la crearea unui mediu economic favorabil atât pentru angajați, cât și pentru angajatori.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

În urma analizei riguroase a informațiilor colectate, autorul a dedus că impozitul pe venit al persoanelor fizice rămâne un pilon important al formării resurselor financiare publice și al consolidării economiei naționale. Analizând contribuția impozitului pe venit al persoanelor fizice la formarea resurselor financiare publice în perioada 2019-2023, putem determina o creștere constantă atât în termeni absoluți, cât și relativi, cu o dinamică pozitivă care subliniază importanța acestui impozit pentru bugetul public. Dacă e să comparăm cu 2020, creșterea absolută este de 3067,2 milioane lei, ceea ce se explică prin revenirea nivelului economic după consecințele pandemiei COVID-19, care a afectat veniturile populației. Volumul impozitului pe venit al persoanelor fizice a crescut semnificativ, contribuind cu 3262,9 milioane lei mai mult în 2023 față de 2019, iar ponderea sa în PIB a evoluat de la 1,89% în 2019 la 2,46% în 2023. Acest trend reflectă o îmbunătățire a colectării impozitelor, o creștere a veniturilor populației și o extindere a bazei de impozitare, demonstrând un nivel ridicat de încredere în capacitatea sistemului fiscal de a susține economia națională. Cu toate acestea, în anul 2023 față de 2022, creșterea absolută este mai redusă, ceea ce s-ar putea explica prin creșterea scutirilor personale, migrarea forței de muncă, creșterea inflației din ultima perioadă, care a influențat atât veniturile reale ale populației, cât și capacitatea statului de a colecta impozite mai mari.

Pe baza acestor rezultate, este esențial ca autoritățile fiscale să continue monitorizarea sporită a tendințelor economice și să adapteze strategiile fiscale pentru a menține stabilitatea financiară și a încuraja o creștere economică sustenabilă, astfel încât să se asigure eficientizarea procesului de formare a resurselor financiare publice.

REFERINȚE:

1. Berghe, N. & Bulgac, C. (2021). *Fiscalitate și administrare fiscală*. Chișinău: ASEM, 2021.
2. Curjos, E. (2016). *Rolul impozitelor și taxelor în activitatea economică a statului* http://repository.utm.md/bitstream/handle/5014/2023/Conf_UTM_2016_II_pg361_362.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
3. Hîncu, R., Chicu, N., Kuzmina, O., Covali, R., Dandara, M., & Băcioi, L. (2005). *Metode și tehnici fiscale (curs universitar)*. Chișinău: ASEM
4. Hîncu, R. (2005). *Finanțe publice: sinteze, scheme, teste.*, Editura ASEM, Chisinau
5. Fugaru, A. (2020). *Teorii Generale cu privire la impozitare* . <http://www.cide.ro/427-428%20Probleme%20-%20AmaliaFugaru%20-%20Teorii.pdf>.
6. Moșteanu, T.(2005). *Finanțe publice: note de curs și aplicații pentru seminar*.Editura Universitară București
7. Codul Fiscal al Republicii Moldova. (1997). Monitorul Oficial al Republicii Moldova. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=79111&lang=ro.

Coordonator științific: BULGAC Corina, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: bulgac.corina@ase.md